

การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2

SCHOOL CURRICULUM MANAGEMENT AT SCHOOL LEVEL UNDER

THE JURISDICTION OF RATCHABURI PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 2

จิราวดี พวงจันทร์¹

นพดล เจนอักษร²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 2) ความแตกต่างของการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 3) แนวทางการแก้ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบรูบริค (Rubric Scale Questionare) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 จำนวน 103 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าวิชาการ และครูผู้สอน โรงเรียนละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 309 คน สถิติที่ใช้ได้แก่ การแจกแจงค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) สถิติทดสอบค่าที (t- test) สถิติทดสอบค่าเอฟ และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F- test, One way analysis of variance : ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การส่งเสริม สนับสนุน ระดับสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การดำเนินการระดับชั้นเรียน และการกำกับ ดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา

2. ความแตกต่างของการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 จำแนกตามตัวแปรเพศ ทั้งรายด้านและรายข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงาน ทั้งรายด้านและรายข้อไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการแก้ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษา มี 3 แนวทางคือ 1) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ปีการศึกษาละ 1-2 ครั้ง ทบทวน สร้างความเข้าใจที่ตรงกัน 2) ไม่ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรบ่อย ทำให้เกิดความสับสนแก่ผู้ปฏิบัติ และ 3) มีนโยบายลดงานกระดาษลง เพื่อให้ครูผู้สอนได้ทุ่มเวลาไปกับการเรียนการสอน

คำสำคัญ : การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาระดับสถานศึกษา

Abstract

This research purposes were to determine 1) the school curriculum management at school level under the jurisdiction the office of Ratchaburi primary education service area 2 2) the difference of the school curriculum management at school level under the jurisdiction the office of Ratchaburi primary education service area 2 and 3) the solutions guideline of the school curriculum management at school level under the jurisdiction the office of Ratchaburi primary education service area 2. The research

¹ นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., ว่าที่พันตรี ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

instrument was a rubric questionnaire. The samples were 103 schools under the jurisdiction the office of Ratchaburi primary education service area 2. The respondents in each school comprised of an administrator, an assistant administrator, and a regular teacher, total 309 respondents. The statistics applies in the research were frequency, percentage, mean, standard deviation, t – test, (F- test, One way analysis of variance : ANOVA)

The findings revealed as follows :

1. The school curriculum management at school level under the jurisdiction the office of Ratchaburi primary education service area 2, as a whole and as an individual, was at a high level; ranking from highest to the lowest as follows : 1) the school enhancing and supporting, the school curriculum arrangement, the classroom performance and the school monitoring of quality.

2. There was difference between the gender about the school curriculum management at school level under the jurisdiction the office of Ratchaburi primary education service area 2 at .01 significant level, while there was not significant difference between age, educational level, work responsibility and work experience.

3. There was 3 solutions guideline of the school curriculum management at school level like as ; 1) should provide conference and workshop on school curriculum about once or twice a year for overview, revision and understanding correctly 2) should often not improve the curriculum because it makes the performers confuse and 3) should have a policy of reducing papers to enhance the teachers using time in teaching efficiently.

Keyword: School Curriculum Management

บทนำ

จากการวิจัยของกระทรวงศึกษาธิการ โดย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ยอมรับความจริงว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือหลักสูตร ปี 2544 นั้น มีปัญหาจริง จึงจำเป็นต้องปรับปรุงใหม่ แต่ไม่ถึงขั้น “รื้อทิ้ง” มูลเหตุเนื่องจากว่า สำนักงานการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ทำวิจัยแล้วพบว่า ครูไม่สามารถออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาให้เด็กมีคุณลักษณะตามที่หลักสูตรตั้งเป้าไว้ได้ จากการสัมภาษณ์ของเบญจลักษณ์ น้ำฟ้า ผู้อำนวยการสำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน “ครูจำนวนมาก โดยเฉพาะครูโรงเรียนขนาดเล็ก ไม่สามารถออกแบบการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาให้เด็กมีคุณสมบัติตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ได้ ซึ่งจริง ๆ แล้ว สำนักงานการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ต้องการให้ครูจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ครูต้องออกแบบการเรียนรู้ให้นักเรียนเรียนครบทุกเรื่อง และเพิ่มความยากขึ้นตามชั้นปี แต่ครูกลับแยกสอนเป็นเรื่องๆ เช่น ป.1 ถึง ป.2 สอนเรื่องตัวเองและครอบครัว ป.3 สอนเรื่องประเทศ โลก การทำแบบนี้ทำให้นักเรียนไม่เข้าใจถึงความสัมพันธ์แต่ละเรื่อง และยังสอนกระโดดกลับไปกลับมา ครูไม่สามารถนำมติความทำ

เป็นแผนการสอนที่เหมาะสมกับเด็กได้” เน้นสุดสัปดาห์ (2550:70-71)

นอกจากนี้ จากการดำเนินการนิเทศติดตามการบริหารหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีโรงเรียนจำนวนมากพบปัญหาในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ขาดความพร้อมในด้านบุคลากร จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ มีคุณวุฒิไม่ตรงตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ บุคลากรต้องรับผิดชอบภาระงานเกินกำลัง สอนหลายกลุ่มสาระ ไม่มีเวลาคิด ค้นคว้า โรงเรียนขนาดเล็กมีครูจำนวนน้อย ไม่สามารถพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่สมบูรณ์ได้

2. เอกสารการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาไปถึงสถานศึกษาล่าช้า มีน้อย ไม่ชัดเจน มีความคลาดเคลื่อนบกพร่องมาก

3. ระยะเวลาในการเตรียมความพร้อมและการดำเนินการจัดทำหลักสูตรมีน้อย ทำให้ผู้จัดทำหลักสูตรขาดความเข้าใจต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้

4. ผู้บริหารสถานศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจ และทักษะ ละเลยบทบาทการเป็นผู้นำทางวิชาการ ไม่มี

การวางแผนการเตรียมความพร้อมในการจัดทำและการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ค่อยร่วมกิจกรรมและไม่เป็นที่พึ่งของครู

5. ครู ผู้ปกครองและชุมชนขาดความเข้าใจต่อการจัดทำและการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่สามารถนำไปปฏิบัติได้

6. ขาดความพร้อมในด้านงบประมาณสนับสนุนการดำเนินการจัดทำเอกสารหลักสูตร

7. ขาดการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานส่วนกลางเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้แกนกลางอย่างทั่วถึง ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนและเกิดการชะลอการดำเนินการ เกิดความไม่มั่นใจในนโยบายและการปฏิบัติ

8. ครูผู้สอนขาดความมั่นใจเพราะเป็นเรื่องใหม่

9. ขาดเอกสารหนังสือที่จะค้นคว้าสำหรับครูและนักเรียน

10. ความไม่ชัดเจนของการวัดผลและประเมินผล

11. ขาดความพร้อมด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนไม่เพียงพอกับความต้องการ

12. ขาดแหล่งเรียนรู้และวิทยากรท้องถิ่นผู้ให้คำแนะนำ

13. การนิเทศติดตามผลและช่วยเหลือโรงเรียนในการจัดทำและใช้หลักสูตรมีน้อย และไม่ต่อเนื่อง การพัฒนาต่อยอดบางครั้งทำไม่ได้ตามปฏิทิน เนื่องจากการติดอบรม ประชุม ทำให้ไม่ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

14. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนบางส่วนจะยึดแนวทางเอกสารที่มีขายตามท้องตลาด มาช่วยในการจัดทำให้มีความรวดเร็ว

15. ผู้ปกครองไม่เชื่อถือในแนวการสอนใหม่ ๆ ว่าจะได้ผลดีกว่าเดิม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546 : 105)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 เป็นหน่วยงานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้สรุปปัญหาที่พบในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษา ของ

โรงเรียนแกนนำการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ดังนี้

1. ปัญหาด้านผู้บริหาร ผู้บริหารยังไม่ให้การสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรเท่าที่ควร การจัดทำจัดทำวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน ไม่เพียงพอกับความต้องการของครู

2. ปัญหาด้านครู ครูเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรการศึกษาไม่ชัดเจน ในเรื่องการจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำสาระเพิ่มเติม การจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา การกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน การจัดทำคำอธิบายรายวิชา การกำหนดสัดส่วนเวลาเรียน การเขียนผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง การจัดทำแผนการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลและเกณฑ์การจัดทำหลักสูตร เวลาในการจัดทำหลักสูตร กระชั้นชิดมาก มีเวลาไม่พอ บุคลากรมีภาระงานมาก ครูต้องใช้เวลาที่ทำการสอนมาทำหลักสูตร ครูขาดความมั่นใจในการทำหลักสูตรสถานศึกษา ครูยังไม่ยอมรับการจัดทำสาระหลักสูตรใหม่ ยังยึดติดกับเนื้อหาเดิม ขาดความพร้อมด้านสื่อ อุปกรณ์ และงบประมาณที่ใช้ เอกสารที่ใช้ในการทำหลักสูตรไม่เพียงพอกับจำนวนของบุคลากรวิธีการหรือเนื้อหาที่เข้ารับการอบรมจากวิทยากรในแต่ละครั้งไม่ตรงกัน ทำให้สับสน ครูที่สอนประจำชั้นจะรับผิดชอบสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีปัญหาในเรื่องการจัดทำแผนการเรียนรู้ เพราะต้องทำทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นปัญหาที่หนัก

3. ปัญหาด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ขาดวิทยากรผู้รู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เนื้อหาที่ได้รับจากวิทยากรที่เข้ารับการอบรมแต่ละครั้งไม่ตรงกันเกิดความสับสน ขาดเอกสารในการค้นคว้า เนื่องจากทางกระทรวงหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบไม่สามารถผลิตได้ทันหรือเพียงพอต่อความต้องการของโรงเรียนได้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 (2551 : 30)

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ส่งผลให้สถานศึกษาซึ่งเป็นผู้นำหลักสูตรไปปฏิบัตินั้น ต้องมีการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษา ให้มี

ความคล่องตัวมีประสิทธิภาพและส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนมากที่สุด เพื่อพัฒนาเยาวชนไทยให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะกระบวนการคิด เป็นคนดี มีคุณธรรม และดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างสงบสุข จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าการที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สถานศึกษาจะต้องมีการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษา อย่างรอบคอบ และไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำซ้อน เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพตามที่กระทรวงศึกษาธิการตั้งเป้าหมายไว้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยในเรื่อง การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษา และปรับปรุงการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2
2. เพื่อทราบความแตกต่างของการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2
3. เพื่อทราบแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

ข้อคำถามสำหรับการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดข้อคำถามสำหรับการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางค้นหาคำตอบในการวิจัยครั้งนี้ไว้ ดังนี้

1. การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 อยู่ในระดับใด

2. การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 แตกต่างกันหรือไม่

3. แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 เป็นอย่างไร

สมมติฐานของการวิจัย

1. การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 อยู่ในระดับปานกลาง
2. การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 แตกต่างกัน

ขอบเขตเชิงอ้างอิงของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเฉพาะโรงเรียนของรัฐบาลที่จัดการเรียนการสอนใน ประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยศึกษาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษา ดังนี้ 1) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 2) การดำเนินการระดับชั้นเรียน 3) การส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา 4) การกำกับ ดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา ดังแผนภูมิ

การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษา

- 1) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
- 2) การดำเนินการระดับชั้นเรียน
- 3) การส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา
- 4) การกำกับ ดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้ได้คำตอบตามประการตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงานมีลักษณะเป็นตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับ การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นแบบสอบถามข้อเท็จจริง แบบ Rubric scale Questionnaire เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับ 1) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 2) การดำเนินการระดับชั้นเรียน 3) การส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา 4) การกำกับ ดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา

ตอนที่ 3 เป็นแนวทางเพื่อให้ผู้ตอบแบบได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่าง ๆ การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว โดยมีขั้นตอนต่างๆ ตามแผนที่วางไว้อย่างรอบคอบและรัดกุม ดังนี้

1. นำหนังสือขอความร่วมมือจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้วทำหนังสือส่งไปยังผู้บริหารโรงเรียนเพื่อขออนุญาตในการเก็บข้อมูล

2. ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามให้โรงเรียนทางกล่องรับแบบสอบถามของสำนักงานเขตพื้นที่โดยเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยให้สถานศึกษาเป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) ผู้บริหารสถานศึกษา ครู วิชาการ และครูผู้สอน เป็นผู้ตอบแบบสอบถามโดยนำข้อมูลทั้งหมดมาจัดระเบียบข้อมูล ลงรหัส และทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อค้นหาค่าสถิติดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage)

2. วิเคราะห์การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 2 จากแบบสอบถามตอนที่ 2 โดยใช้ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำผลไปเทียบเคียงกับแนวคิดของเบสต์ (Best)

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของความเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษา จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้สถิติทดสอบ t-test และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test, One way analysis of variance : ANOVA) หากพบความแตกต่าง จะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe Method)

4. แบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าวิชาการ และครูผู้สอน จำนวน 309 คน จาก 103 โรงเรียน จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา หน้าที่รับผิดชอบ และประสบการณ์ในการทำงาน ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ และร้อยละ

ผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยเป็นเพศหญิง จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 55.99 รองลงมาเป็นเพศ ชาย จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 44.01

จำแนกตามอายุ พบว่า มีอายุระหว่าง 41 ปี ขึ้น ไป มากที่สุด จำนวน 256 คน คิดเป็นร้อยละ 82.85 รองลงมาได้แก่ อายุ 31-40 ปี จำนวน 42 คน คิดเป็น ร้อยละ 13.59 ต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อย ละ 3.56

จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า มีวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 193

คน คิดเป็น ร้อยละ 62.46 รองลงมาได้แก่ สูงกว่าปริญญา ตรี จำนวน 114 คน ร้อยละ 36.89 ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.65

จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า มีจำนวนเท่ากัน คือ ผู้บริหาร หัวหน้าวิชาการ และครูผู้สอน ได้แก่ จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33

จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน เรียงจาก มากไปหาน้อย พบว่า 11 ปีขึ้นไป จำนวน 244 คน คิด เป็นร้อยละ 78.96 น้อยกว่า 6-10 ปี จำนวน 40 คน คิด เป็นร้อยละ 12.94 และไม่เกิน 5 ปี จำนวน 25 คน คิด เป็นร้อยละ 8.10

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทราบระดับการ บริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2

ตารางแสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับของการบริหารจัดการ หลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี เขต 2

n = 103

การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษา	($\bar{X}$)	(S.D.)	ค่าระดับ
1. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.20	0.59	มาก
2. การดำเนินการระดับชั้นเรียน	4.14	0.77	มาก
3. การส่งเสริม สนับสนุนระดับสถานศึกษา	4.22	0.69	มาก
4. การกำกับ ดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา	4.12	0.80	มาก
รวม	4.17	0.66	มาก

จากตารางพบว่า การบริหารจัดการหลักสูตร สถานศึกษา ระดับสถานศึกษา โดยภาพรวมมีการบริหาร จัดการหลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษาอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.66) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สถานศึกษามีการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษาในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมาก ไปหาน้อย ดังนี้ การส่งเสริม สนับสนุนระดับสถานศึกษา

($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.69) ด้านการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.59) ด้านการดำเนินการ ระดับชั้นเรียน ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.77) และการกำกับ ดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.80)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของความเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับ การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า

การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ คือ เพศชาย และ เพศหญิง โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จำแนกตามอายุ คือ ไม่เกิน 30 ปี 31 – 40 ปี และ 41 ปีขึ้นไป โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จำแนกตามระดับการศึกษา คือ ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จำแนกตามหน้าที่ ความรับผิดชอบ คือ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าวิชาการ และครูผู้สอน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันและจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน คือ ไม่เกิน 5 ปี 6 – 10 ปี และ 11 ปีขึ้นไป โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษาสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์จากข้อคำถามปลายเปิดจากปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ซึ่งได้จำแนกเป็นรายข้อดังนี้

การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

ในด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีแนวทางการพัฒนาดังนี้ เนื่องจากโรงเรียนส่วนใหญ่เป็น โรงเรียนขนาดเล็ก ครูผู้สอนไม่มีเวลา มีภาระงานอื่นมาก บุคลากรขาดความรู้ในการจัดทำหลักสูตร ขาดผู้ให้ความกระจ่างอย่างแท้จริง คณะกรรมการสถานศึกษายังไม่ค่อยเห็นความสำคัญ และยังขาดการร่วมมือที่ดี ทำให้ชุมชนกับโรงเรียนไม่ค่อยประสานงาน 1) ควรมีการประสานความร่วมมือในกลุ่มเครือข่ายให้โรงเรียนที่มีบริบทใกล้เคียงกัน

ร่วมกันจัดทำสาระหลักสูตร 2) จัดอบรมครูให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำสาระหลักสูตรรายกลุ่มสาระที่รับผิดชอบ และควรมีการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น โดยใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม 3) ควรมีการดำเนินการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา วางแผนเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วม 4) การจัดทำหลักสูตรจะต้องสนองตอบต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ และเปลี่ยนไปตามธรรมชาติของการศึกษา ผู้สอน ต้องปรับปรุงกระบวนการสอนและประเมินกระบวนการสอนของตน เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของผู้เรียน ที่เปลี่ยนแปลงและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ส่งผลให้การศึกษาจะเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

การดำเนินการระดับชั้นเรียน

ในการดำเนินการระดับชั้นเรียน มีแนวทางในการพัฒนาดังนี้ เนื่องจากในระดับประถมศึกษาใช้ครูผู้สอนคนเดียวสอนทุกสาระวิชา ครูขาดความรู้ในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ ครูไม่ครบทุกกลุ่มสาระเข้าสอนให้ไม่ตรงตามวุฒิ 1) ควรจัดสรรตำแหน่งวิชาเอก 5 วิชาหลักให้ครบทุกโรงเรียนและมีการจัดส่งเอกสารทางวิชาการ ในแต่ละกลุ่มสาระให้ครูมีความรู้เพิ่มเติมในการสอนแต่ละกลุ่มสาระ ได้ศึกษาล่วงหน้าอย่างเพียงพอ 2) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่ครูผู้สอน เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจได้ฝึกปฏิบัติจริง และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในโรงเรียน 3) ควรมีการนิเทศกำกับติดตามผลและประเมินผลการเรียนการสอนของครูเพื่อแก้ปัญหาและการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย 4) ผู้สอนควรนำกระบวนการวิจัยมาผสมผสานหรือนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติเริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหา การวางแผนแก้ปัญหาหรือพัฒนาการดำเนินการแก้ปัญหาหรือพัฒนา การเก็บรวบรวมข้อมูล การสรุปผลการแก้ปัญหาหรือพัฒนา และการรายงานผลการเรียนรู้

การส่งเสริม สนับสนุนระดับสถานศึกษา

ในการส่งเสริม สนับสนุนระดับสถานศึกษา มีแนวทางในการพัฒนาดังนี้ ขาดการสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำหลักสูตร และขาดการสนับสนุนจากคณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชน 1) ควรสนับสนุนการจัดงบประมาณในการจัดอบรมและดำเนินงานในลักษณะกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนเพื่อร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแก้ปัญหาความขาดแคลนบุคลากร 2) ระดมความร่วมมือและทรัพยากรจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในชุมชนให้มีส่วนร่วมเพื่อการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กได้มีประสิทธิภาพ 3) สถานศึกษาต้องพัฒนา และส่งเสริมสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ทางวิชาการ จากครูในสถานศึกษาเดียวกัน และในสถานศึกษาอื่น ๆ ตลอดจนชมรมวิชาการต่าง ๆ ในรูปของเครือข่ายเชื่อมโยงกันทั้งจากบุคคลต่าง ๆ และจากสื่อต่าง ๆ เพื่อให้ครูมีความรู้และแนวคิดใหม่ ๆ ที่สามารถนำไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ 4) สถานศึกษาต้องพัฒนาระบบแนะแนวที่มุ่งพัฒนาคนให้มีความรู้อย่างลึกซึ้ง ประเมินการจัดการที่มีคุณภาพ โดยกำหนดพันธกิจระหว่างบ้าน ชุมชน และสถานศึกษาที่เน้นความร่วมมือกันระหว่างบ้าน ในฐานะแหล่งเรียนรู้แรกของผู้เรียน ชุมชนจะเป็นเครือข่ายที่สำคัญของการแนะแนว ช่วยป้องกัน แก้ไข ปัญหาของสังคม เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพสูงสุด ทั้งด้านวิชาการ ด้านบุคลากร และด้านบริหารทั่วไป

การกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา

ในการกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา มีแนวทางในการพัฒนาดังนี้ ขาดการนิเทศการกำกับดูแลอย่างต่อเนื่อง ไม่มีการประเมินผลการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อสำรวจปัญหา อุปสรรคในการดำเนินการและขาดการวิจัยการใช้หลักสูตรสถานศึกษา 1) ควรมีการประชุมคณะครูเพื่อจัดทำแผนการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผล จัดทำปฏิทินการนิเทศเพื่อใช้เป็นคู่มือในการดำเนินการ 2) ควรมีการแต่งตั้งและมอบหมายหน้าที่ให้คณะครูเป็นกรรมการนิเทศกำกับ ติดตามและประเมินผลในรูปแบบที่หลากหลายโดยเน้นการมีส่วนร่วม 3) ควรจัด

อบรมชี้แจงสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการนิเทศกำกับ ติดตามและประเมินผลและการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

การอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยได้นำไปสู่การอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่าการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าวิชาการ และครูผู้สอน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 มีการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกงาน มีการวางแผนการบริหารจัดการหลักสูตร โดยรวมกันเป็นเครือข่ายในแต่ละกลุ่มสาระ มีการดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน และการหลักสูตรมีมาตรฐานเดียวกันทั้งเขตพื้นที่ มีวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญ มาให้ความรู้ความเข้าใจ แก่บุคลากร โดยการอบรมเชิงปฏิบัติการ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และการสอนแบบต่างๆ การวัดผลประเมินผล การใช้สื่อเทคโนโลยี การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ที่สำคัญมีการเพิ่มสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยให้กับโรงเรียน เช่น โทรทัศน์ วัสดุคอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ตเพียงพอแก่นักเรียนสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดาวดึงส์ พุทธา ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอชุมพลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนคร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา โดยภาพรวมทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ปัญหาที่พบโดยภาพรวม บุคลากรยังขาดด้านความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา เนื่องจากขาดแหล่งศึกษาค้นคว้า เอกสาร คู่มือ ขาดวิทยากรผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา แนวทางแก้ไข คือ จัดหาวิทยากรผู้มีความเชี่ยวชาญ มาให้ความรู้ความเข้าใจ แก่บุคลากร โดยการอบรมเชิง

ปฏิบัติการ จัดแหล่งศึกษาค้นคว้า เอกสาร คู่มือ และจัดระบบข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน ทันสมัย ประชาสัมพันธ์ให้บุคลากร ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและชุมชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

2. ผลการวิจัยเมื่อเปรียบเทียบความเห็นของบุคลากรในเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 จำแนกตามตัวแปรเพศจำแนกตามตัวแปร เพศ พบว่าทั้งภาพรวมและรายข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 โดยเพศชายมีระดับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษา มากกว่าเพศหญิง ทั้งภาพรวมและรายข้อ โดยเฉพาะการพัฒนาบุคลากร และการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากการพัฒนาบุคลากรเป็นการเตรียมความพร้อมของบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น ครู ผู้บริหาร โรงเรียน บุคลากรทางการศึกษา เพื่อช่วยส่งเสริมสนับสนุนการให้หลักสูตรแกนกลางแบบอิงมาตรฐานให้ประสบความสำเร็จ และการพัฒนาบุคลากรต้องจัดทำให้เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องเป็นระบบ เน้นการสร้างความรู้เข้าใจแก่ผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา และการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สถานศึกษาต้องจัดระบบประกันคุณภาพภายในที่เน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ต้องมีการดำเนินการการประกันคุณภาพอย่างต่อเนื่อง โดยมีแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษาประจำปี มีเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจน แผนปฏิบัติการต้องเน้นคุณภาพผู้เรียน มีการรายงานผลเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง การรายงานผลการจัดการศึกษาประจำปีและนำผลมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิวกร อ่อนนวม ได้ศึกษาเรื่องการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนคาทอลิก เขต 1 สังกัดสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารครูโดยจำแนกตามเพศ วุฒิทางการศึกษา พบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารหลักสูตร และด้านการประเมินผลการบริหารหลักสูตร มีความคิดเห็น

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ครูผู้ชายมีระดับความคิดเห็นสูงกว่าครูผู้หญิง ซึ่งน่าจะเป็นที่ว่า ครูผู้หญิงจะมีความคิดโดยธรรมชาติเป็นคนที่รอบคอบละเอียดกว่าชาย จึงทำให้ผลของความคิดเห็นน้อยกว่า ส่วนด้านอายุ ระดับการศึกษา หน้าทีรับผิชอบ และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบุคลากรส่วนใหญ่เห็นด้วยกับกระบวนการในการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดขึ้น มีโรงเรียนนำร่องการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาซึ่งได้ทดลองใช้หลักสูตรไปแล้ว สอดคล้องกับงานวิจัยของปรื่อง จันดา ได้ศึกษาการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่าบุคลากรส่วนใหญ่เห็นด้วยกับกระบวนการในการจัดทำหลักสูตรที่กรมวิชาการกำหนดขึ้น โรงเรียนนำร่องการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการส่วนหนึ่ง สามารถดำเนินการไปตามกระบวนการที่กำหนดไว้ แต่โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ครบทุกสาระการเรียนรู้แนวทางในการแก้ไข และข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา พบว่าการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จนั้นขึ้นอยู่กับ ความพร้อมและความจริงใจของผู้บริหาร ครู และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา ที่ต้องตระหนัก และทำความเข้าใจร่วมกันว่าการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เป็นหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการ โรงเรียนจะต้องเตรียมความพร้อมให้กับคณะครูให้มากขึ้น โดยการส่งครูเข้าร่วมรับการอบรม จัดให้มีการศึกษาดูงานจากโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ การอบรมเชิงปฏิบัติการร่วมกันเป็นระยะ งานนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล ถือว่าเป็นงานที่สำคัญที่จะต้องดำเนินการในทุกขั้นตอนของการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

3. แนวทางการแก้ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษา ควรมีการนิเทศอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง จัดประชุมเชิงปฏิบัติการการใช้หลักสูตรสถานศึกษา การสรุปผลการใช้ และการพัฒนา

หลักสูตรปีการศึกษาละ 1–2 ครั้ง เพื่อทบทวน สร้างความเข้าใจที่ตรงกัน และสรุปผลการใช้เพื่อนำไปพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ไม่ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรบ่อย ทำให้เกิดความสับสนแก่ผู้ปฏิบัติ และลดงานกระดาษ งานนโยบายลง เพื่อให้ครูผู้สอนได้ทุ่มเวลาไปกับการเรียนการสอน สอดคล้องกับ คุณดี เหมหงส์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเครือข่าย ระดับประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนเครือข่ายทั้งในภาพรวม และแยกรายด้านอยู่ในระดับมาก มีข้อเสนอแนะสรุปได้ ดังนี้คือ โรงเรียนควรจัดหาสื่อการเรียนรู้ นวัตกรรม และ เทคโนโลยีทางการศึกษาเพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน โรงเรียนควรมีการนิเทศอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ควรอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการทำหน่วยการเรียนรู้ และแผนการเรียนรู้ และโรงเรียนควรจัดรายงานผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัยการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน คือ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การดำเนินการระดับชั้นเรียน การส่งเสริม สนับสนุนระดับสถานศึกษา การกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา ซึ่งพบว่าการส่งเสริม สนับสนุนระดับสถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นสถานศึกษาควรดำเนินการพัฒนานุเคราะห์ในหลายลักษณะ เช่น การประชุมสัมมนา การอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน โดยเฉพาะเน้นการพัฒนาครูผู้สอนซึ่งเป็นตัวจักรที่สำคัญที่สุด ส่งเสริมให้ครูได้มี โอกาสเข้าอบรม แลกเปลี่ยนความรู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแสวงหาวิธีการใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ หน่วยงานต้นสังกัดควรให้การ

สนับสนุนและช่วยเหลือ ให้คำแนะนำเพื่อให้สถานศึกษา ได้มีการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพต่อไป รวมถึงส่งเสริมสนับสนุนให้มีสื่อวัสดุอุปกรณ์และเอกสารต่างๆ อย่างเพียงพอเป็นปัจจุบัน และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ให้มีห้องเรียน สถานที่เรียน และห้องพิเศษต่างๆ เช่น ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ห้องเรียนคอมพิวเตอร์ โรงฝึกงาน ห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ห้องประชุมขนาดต่างๆ สนามกีฬาและโรงยิม เป็นต้น

2. การจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่คาดไว้ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งระดับชาติ ชุมชน ครอบครัว และบุคคลต้องร่วมรับผิดชอบ โดยร่วมกันทำงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ในการวางแผน ดำเนินการ ส่งเสริมสนับสนุน ตรวจสอบ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติไปสู่คุณภาพตามมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้

3. คณะกรรมการสถานศึกษา เป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญที่จะทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็ง ทางด้านการจัดการเรียนการสอน สถานศึกษาควรให้ความรู้ความเข้าใจแก่กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทราบถึงการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ผลการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา โดยการรายงานเผยแพร่ประชาสัมพันธ์หรือนำเข้าบรรจุในระเบียบวาระการประชุมกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทราบเป็นระยะ

4. สำนักงานเขตพื้นที่ เป็นหน่วยงานที่ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาได้ดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีส่วนส่งเสริมให้ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษา และการใช้หลักสูตรสถานศึกษาให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งทางวิชาการมากยิ่งขึ้น

5. ผู้รับผิดชอบ ด้านหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรบ่อย ทำให้เกิด

ความสับสนแก่ผู้ปฏิบัติ และลดงานกระดาษ งานนโยบาย
ลง เพื่อให้ครูผู้สอนได้ทุ่มเวลาไปกับการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยในเรื่อง ความพึงพอใจของ ครู
หัวหน้าวิชาการ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อ
บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการ
หลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษา

2. ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัย ทำให้โรงเรียน
ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการหลักสูตร
สถานศึกษา ระดับสถานศึกษา เพื่อเผยแพร่ให้โรงเรียนอื่น
นำไปประยุกต์ใช้ต่อไป

3. การวิจัยเรื่องการบริหารจัดการหลักสูตร
สถานศึกษา ระดับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ในครั้งต่อไป ควรมี
การวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งจะทำให้สามารถทำการวิจัยได้
คำตอบในเชิงคุณลักษณะมากกว่า

เอกสารอ้างอิง

กมลทิพย์ ไบเงิน. “ปรับหลักสูตรปี 44 หลังล้มเหลว.”

เนชั่นสุดสัปดาห์ 16, 806 (29-30 พฤศจิกายน
2550) : 70-71.

กระทรวงศึกษาธิการ . คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้น

พื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์

องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2546.

กระทรวงศึกษาธิการ. แนวทางการจัดทำหลักสูตร

สถานศึกษา กรุงเทพฯ: ศูนย์กลางคาวบอย, 2545.

_____. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การ

รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ , 2551.

ดาวดึงส์ พุทรา. “การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

การศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา

อำเภอชุมพลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สุรินทร์ เขต 2.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร

มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิต

วิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2548.

เป็รื่อง จันดา, “การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของ

สถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัด

เพชรบูรณ์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎี

บัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2549.

พระราชดำรัส พระราชทานแก่ครูใหญ่ และนักเรียน ณ

ศาลาศิลป์ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม 22 กรกฎาคม

2520.” วารสารข้าราชการครูและบุคลากรทางการ

ศึกษา 30 , 2 (กรกฎาคม 2553) : ไม่ปรากฏเลข

หน้า.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. เจตนารมณ์

รัฐธรรมนูญราชแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช 2550. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2550.

สมคิด บางโม. กฎหมายการศึกษา. กรุงเทพฯ : วิทย์พัฒนา,

2549.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. สรุปผลการ

นิเทศติดตามประเมินการบริหารจัดการหลักสูตร

การศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2546.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2546.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2.

แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2553.

ราชบุรี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ราชบุรี เขต 2 , 2553.

ศิวกร อ่อนนวม. “การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูใน

โรงเรียนคาทอลิก เขต 1 สังกัดอัครสังฆมณฑล

กรุงเทพฯ.” การค้นคว้าอิสระ สาขาการบริหาร

การศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2546.

Best ,W John. **Research in Education.** 3rd.ed. New York

: Prentice, Inc., 1970.

